

Justis- og
beredskapsdepartementet

Hovedinstruks for Hovedredningssentralen

Fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet med virkning fra 1.7.2020.

1. Virkeområde og formål

1.1 Virkeområde og formål

Instruksen er fastsatt i medhold av Reglement for økonomistyring i staten §3. Denne instruksen erstatter økonomiinstruks for Hovedredningssentralen Sør-Norge og Nord-Norge fra 1.1.2005.

Formålet med instruksen er å beskrive virksomhetens samfunnsoppdrag, samt å klargjøre myndighet og ansvarsdeling mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Hovedredningssentralen (HRS). Instruksen fastsetter videre departementets krav til virksomhetens interne styring og kontroll.

Instruksen er bygd opp som et supplement til *Reglement for økonomistyring i staten (Reglementet)* og *Bestemmelser om økonomistyring i staten (Bestemmelsene)*. Styring og kontroll i Hovedredningssentralen skal følge *Reglementet* og *Bestemmelsene* med de presiseringer som fremgår av denne instruksen. *Reglementet* og *Bestemmelsene* gjelder i sin helhet også for de punktene det ikke er gitt presiseringer om i instruksen.

2. Departementets styring av Hovedredningssentralen

2.1 Justis- og beredskapsdepartementets overordnede ansvar

Justis- og beredskapsdepartementet har det overordnede ansvaret for Hovedredningssentralen. Dette innebærer iht. *Bestemmelsene* pkt. 1.3 et ansvar for å påse at virksomheten har god styring og kontroll, og sørge for at styringsdialogen mellom departementet og virksomheten fungerer hensiktsmessig.

Departementet fastsetter overordnede mål og krav til virksomheten innenfor de rammer Stortinget fastsetter gjennom lov- og budsjettvedtak. Departementet stiller krav og tildeler økonomisk ramme og fullmakter for Hovedredningssentralen gjennom et årlig tildelingsbrev og eventuelle supplerende tildelingsbrev. De av virksomhetens resultater som direktøren er ansvarlig for, herunder styring og kontroll følges opp gjennom styringsdialogen, jf. nærmere omtale under punkt 2.3 nedenfor.

Retningslinjer for refusjon av utgifter mv i forbindelse med redningsaksjoner er fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet.

2.2 Hovedredningssentralens myndighet og ansvar

Hovedredningssentralen er en statlig virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Hovedredningssentralen er en del av redningstjenesten, som omfatter land-, sjø- og luftredningstjeneste. Redningstjenesten koordineres i forberedelse og innsats gjennom Hovedredningssentralen og underlagte lokale redningssentraler (LRS). Hovedredningssentralen leder og koordinerer offentlige, frivillige og private aktører som

utgjør redningstjenesten. Hovedredningssentralen består av to avdelinger, en på Sola og en i Bodø.

Samfunnsoppdrag

Organisasjonsplan for redningstjenesten, fastsatt 6. desember 2019 nr. 1740, regulerer redningstjenestens organisering og rutiner for samarbeid, ledelse, koordinering, ansvar og oppgaver.

Hovedredningssentralens viktigste samfunnsoppdrag er å lede og koordinere alle typer redningsaksjoner (land-, sjø- og luftredningstjeneste). Dette skjer enten direkte fra avdelingen i Nord-Norge eller fra avdelingen i Sør-Norge, eller gjennom oppdrag til underlagte lokale redningssentraler. Hovedredningssentralen med sine to avdelinger utgjør det øverste operative koordineringsnivået innen alle former for redningstjeneste. I samfunnssikkerhetskjeden er det særlig i akutfasen at HRS har den mest fremtredende rollen.

Hovedredningssentralen skal sørge for, og stille kompetent personell til disposisjon for, ledelse og koordinering av redningsaksjoner.

Hovedredningssentralen har i tillegg et særlig pådriveransvar for å vedlikeholde og videreutvikle samvirke¹ innen redningstjenesten. Dette betyr at Hovedredningssentralen har ansvaret for løpende og god kontakt med relevante samvirkeparter og skal derfor også sørge for å bidra med et egnet kompetansenivå for ivaretagelse av denne rollen. Formålet med kontakten er å:

- fremme læring og utvikling mellom hendelser
- håndtere rapportering og avvik som måtte oppstå
- tilrettelegge for gode planprosesser og harmonisert redningsplanverk på tvers av organisasjoner, etater og ulike nivåer i redningstjenesten
- ta initiativ til redningsfaglig utvikling når det er påkrevet som følge av erfaringer HRS og øvrige aktører i redningstjenesten har, teknologisk utvikling eller andre forhold
- bidra til å utvikle/innføre felles digitale verktøy i redningstjenesten som fremmer samvirke, effektiv redningstjeneste og læring der dette er naturlig utfra HRS sin rolle i redningstjenesten

Hovedredningssentralen har en nøkkelrolle i å legge til rette for det samarbeidet som må være på plass mellom hendelsene for å sikre at de ulike aktørene har nødvendige forutsetninger for å samvirke på en trygg og effektiv måte i en hendelse. I tillegg leder HRS Nasjonalt Redningsfaglig Råd (NRR) som har et mandat knyttet til faglig utvikling, rådgivning og standardisering gitt av Justis- og beredskapsdepartementet. HRS skal arbeide for systematisk videreutvikling av redningstjenesten gjennom NRR.

I tillegg til organisasjonsplanen for redningstjenesten er sjø- og luftredningstjenesten regulert gjennom internasjonale overenskomster som Norge er part i, blant annet SAR-konvensjonen: International Convention on Maritime Search and Rescue (1979) og ICAO-konvensjonen: Convention on International Civil Aviation (1944) med etterfølgende endringer.

---

¹ For nærmere beskrivelse av samvirkeprinsippet, se Håndbok for redningstjenesten side 16-17.

Hovedredningssentralen skal bidra til den internasjonale utviklingen av redningstjenesten, herunder oppfølging av internasjonale avtaler om redningsarbeid.

Hovedredningssentralen er en del av de norske delegasjonene i International Maritime Organization (IMO), ledet av Sjøfartsdirektoratet, og International Civil Aviation Organization (ICAO), ledet av Luftfartstilsynet. HRS skal fremme Norges syn på redningsfaglige spørsmål i disse foraene.

Hovedredningssentralen deltar i Barentssamarbeidet og i Joint Committee, Arktisk råd og deltagelse i Emergency Prevention, Preparedness and Response, Search And Rescue Expert Group (EPPR/SAR EG) og Sjøredningsavtalen med Russland, herunder gjennomføring av øvelse Barents (årlig).

Hovedredningssentralen representerer Norge i det nordiske samarbeidet om redningstjeneste (NORDRED), støttet av DSB.

Hovedredningssentralen skal ivareta det formelle ansvaret som Norwegian Mission Control Center (NMCC) har i det globale systemet for mottak og formidling av signaler fra nødpeilesendere, COSPAS-SARSAT. Hovedredningssentralen skal ivareta det spesielle ansvaret som NMCC har angående oppfølging av signaler fra nødpeilesendere som er registrert i de nordiske landene inkludert Grønland, samt de baltiske landene Estland, Latvia og Litauen.

Hovedredningssentralen mottar nødmeldinger både innenfor og utenfor eget ansvarsområde gjennom INMARSAT-systemet og skal håndtere disse i tråd med internasjonale avtaler, planverk og konvensjoner.

Hovedredningssentralen er nasjonal mottaker av alarmer fra Ship Security Alert System (SSAS) fra NIS/NOR-registrerte skip både innenfor og utenfor eget ansvarsområde og skal håndtere disse i tråd med gjeldende prosedyrer.

Hovedredningssentralen skal jevnlig føre tilsyn med lokale redningssentraler, som et minimum hvert andre år. Tilsynene skal bidra til mer effektiv ledelse og koordinering av redningsaksjoner, samt bidra til økt kunnskap om roller, ansvar og myndighet i lokal redningssentral (LRS) og redningstjenesten generelt. Hovedredningssentralen skal rapportere eventuelle alvorlige avvik knyttet til SAR-samarbeidet mellom LRS og HRS.

Skogbrannhelikopterberedskap er ikke definert som redningstjeneste. Skogbrannhelikopterberedskap administreres av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Brann- og redningsvesen anmoder om bistand via 110-sentral til Hovedredningssentralen som gir initiell innsatsordre på vegne av DSB.

Virkeområde

Virkeområdet til Hovedredningssentralen, avdeling Sør-Norge, omfatter havområdene sør for 65. nordlige breddegrad samt landområdet sør for Nordland fylke. Virkeområdet til Hovedredningssentralen, avdeling Nord-Norge, omfatter havområdene nord for 65. nordlige breddegrad samt landområdet nord for Trøndelag fylke.

Ledelse av virksomheten

Hovedredningssentralen ledes av en direktør, som er tilsatt på åremål. Direktøren ansettes av Justis- og beredskapsdepartementet. Direktøren har ansvar for den administrative virksomhetsstyringen av de to redningssentralene og for styringsdialogen med departementet. Direktøren får sin budsjettmyndighet gjennom det årlige tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet. Direktørens stilling er lokalisert til Bodø. Direktøren skal etablere en samarbeidsarena der direktøren og politimestrene sammen drøfter saker av betydning for redningstjenesten.

Det er utarbeidet egen instruks for politimestrenes ansvar som operativ leder av redningsaksjoner.

Det vises videre til organisasjonsplanen punkt 2-3 om redningsledelsen, der det står at Hovedredningssentralen ved direktøren ivaretar sekretariatsfunksjon for redningsledelsen, punkt 4-1 om planverk og øvelser og punkt 4-1 om varsling, der redningstjenesten og Hovedredningssentralens ansvar framgår. Hovedredningssentralen delegeres oppgaven med å utarbeide nødvendige instruks for operativt personell i tråd med organisasjonsplanen.

Hovedredningssentralen har ikke egen forhandlingsfullmakt. Lokale lønnsforhandlinger og endring av lønn forhandles av Justis- og beredskapsdepartementet.

2.3 Styringsdialogen

Den årlige styringsdialogen mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Hovedredningssentralen skal være forankret i Prop. 1 S og Stortingets behandling av denne. Styringsdialogen består av styringsdokumenter og etatsstyringsmøter.

Følgende dokumenter er de mest sentrale i styringsdialogen:

- Departementets hovedinstruks til virksomheten
- Departementets årlige tildelingsbrev til virksomheten
- Supplerende tildelingsbrev i løpet av året
- Periodiske rapporteringer
- Årsrapport og årsregnskap
- Overordnet risikovurdering av virksomhetens måloppnåelse
- Referater fra etatsstyringsmøter og særmøter i styringsdialogen

Antallet etatsstyringsmøter gjennom året vil bli fastsatt på bakgrunn av risiko- og vesentlighetsbetraktninger samt virksomhetens egenart. Oversikt over etatsstyringsmøter vil framgå av styringskalenderen i det årlige tildelingsbrevet. Når saker krever oppfølging utover det som kan tas opp i forbindelse med ordinære etatsstyringsmøter, kan det etter behov avholdes særmøter i styringsdialogen. Departementet fører referat fra alle møter som inngår i styringsdialogen.

Alle styringsdokumenter, herunder instruks til virksomheten og tildelingsbrev, skal utformes i dialog med virksomhetens ledelse. Beslutninger og føringer skal formaliseres skriftlig i styringsdialogen.

Det avholdes i tillegg fagmøter etter behov, som både HRS og departementet kan ta initiativ til.

Hovedredningssentralen skal orientere departementet om saker som kan være av interesse for departementet fra Riksrevisjonen, Sivilombudsmannen og eventuelle andre tilsynsorgan.

Det skal årlig avholdes medarbeidersamtale mellom ansvarlig ekspedisjonssjef i Justis- og beredskapsdepartementet og direktøren for Hovedredningssentralen.

2.4 Innspill til departementet

Hovedredningssentralen skal både på eget initiativ og etter bestilling fra departementet levere innspill til departementets faglige arbeid og politikktvikling. Dette omfatter også innspill til arbeidet med statsbudsjettet, iht. de frister departementet fastsetter.

3. Krav til den interne styringen av Hovedredningssentralen

3.1 Direktørens myndighet og ansvar

Direktøren er virksomhetsleder for de administrative forhold ved Hovedredningssentralen, og har ansvaret for de fastsatte rammene for virksomheten, og for budsjettfullmakter, mål og resultatkrav som er gitt i tildelingsbrevet.

Direktøren skal varsle departementet umiddelbart dersom det oppstår kritisk risiko eller alvorlig svikt i resultatoppnåelsen, eller ved hendelser som kan medføre politisk og/eller mediemessig oppmerksomhet.

3.2 Krav til virksomhetens interne styring og kontroll

Hovedredningssentralens interne styring og kontroll skal være tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Internkontrollen skal gi rimelig grad av sikkerhet for at Hovedredningssentralen har målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler overholdes, jf. *Bestemmelsene* pkt. 2.4. Internkontrollen skal videre legge til rette for læring og forbedring, og sikre at virksomheten utvikles.

Dette forutsetter at direktøren etablerer et godt styrings- og kontrollmiljø med tydelig fordeling av ansvar og myndighet, hensiktsmessig organisasjonsstruktur, riktig kompetansesammensetning og gode systemer for informasjon og kommunikasjon. Direktøren skal videre, med utgangspunkt i de etiske retningslinjene for statstjenesten, stille krav til og sørge for en høy etisk standard blant Hovedredningssentralens medarbeidere, og således forebygge misligheter og økonomisk kriminalitet. Direktøren må vurdere behovet for egne etiske retningslinjer tilpasset virksomhetens behov og samfunnsoppdrag.

Hovedredningssentralens interne styring og kontroll skal videre sikre tilstrekkelig styringsinformasjon og forsvarlige beslutningsgrunnlag. Direktøren skal etablere interne

systemer og rutiner for planlegging, budsjettering, oppfølging og rapportering. Etablert internkontroll skal dokumenteres. Direktøren skal fastsette et hierarki av styrende dokumenter bestående av en intern hovedinstruks, samt retningslinjer og rutiner for kritiske kjerne-, støtte- og styringsprosesser. Utforming og omfang på styringsdokumenter og dokumentasjon av at internkontrollen etterleves, skal baseres på en vurdering av risiko og vesentlighet.

Direktøren skal planlegge slik at virksomheten når de mål og krav som er satt, og foreta prioriteringer iht. vurderinger av risiko og vesentlighet. Planene skal ha både ettårig og flerårig perspektiv, dokumenteres i interne styringsdokumenter, og følges opp og revideres jevnlig.

Hovedredningssentralen skal gjennomføre løpende resultatmålinger og evalueringer for å følge opp måloppnåelse, ressursbruk, samt omfang og kvalitet i virksomhetens leveranser. Resultatoppnåelsen på alle sentrale ansvarsområder skal dokumenteres. Hovedredningssentralen skal videre utarbeide informasjon som muliggjør vurderinger av kostnads- og formåls effektivitet.

Direktøren må vurdere risiko og sårbarhet for hele virksomhetens ansvarsområde, analysere og vurdere hvordan påvist risiko skal håndteres for å sikre måloppnåelsen. Risikovurderinger og oppfølging av risiko skal være en integrert del av systemet for styring og kontroll. Risikovurderinger og utviklingen i risiko vil være tema i styringsdialogen med departementet.

Merknader fra Riksrevisjonen skal ha høy prioritet. Hovedredningssentralen skal utvikle en konkret plan for oppfølging av eventuelle feil og mangler som er pekt på av Riksrevisjonen. Oppfølgingsplanen skal være tema i styringsdialogen og omtales i årsrapporten.

3.3 Rapportering til departementet

Hovedredningssentralen skal avgi periodiske rapporter og årsrapport som beskrevet i denne instruksjonen og i det årlige tildelingsbrevet.

Årsrapport

Årsrapporten skal utformes iht. kravene i *Bestemmelsenes* punkt 1.6.1, 2.3.3 og 3.4, samt rundskriv R-115 fra Finansdepartementet om statlige virksomheters avleggelse av årsregnskap. Hovedredningssentralen skal i årsrapporten gi sin vurdering av måloppnåelse, resultater og administrative og andre forhold som er omtalt i tildelingsbrevet. Dersom fastsatte mål ikke nås, skal Hovedredningssentralen drøfte årsakene til dette i årsrapporten.

Årsrapporten skal suppleres med informasjon om Hovedredningssentralens interne mål eller indikatorer fra virksomhetens interne styringssystemer som ikke er omtalt i tildelingsbrevet, dersom dette er nødvendig for å gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk.

Øvrige rapporteringskrav for det enkelte budsjettår formidles i det årlige tildelingsbrevet.

4. Krav som følger av *Bestemmelsene* kap. 2.5 Kontroll av utgifts – og inntektstransaksjoner og kapitlene 3 til 8

4.1 Delegering av fullmakter og kontroll av transaksjoner

Direktøren skal fastsette retningslinjer for videredelegering av budsjett disponeringsmyndighet og utføring av attestasjon, jf. *Bestemmelsene* punkt 2.5.2. Hovedredningssentralen skal ha en oversikt over hvem som har fått delegert budsjett disponeringsmyndighet, ansatte som kan gjennomføre attestasjon, og ansatte som har myndighet til å autorisere utbetalinger i banken. Oversiktene skal være oppdaterte til enhver tid og kunne legges fram for kontroll.

Kontroll av direktørens utgifter

Utgifter for direktøren skal godkjennes av en avdelingsdirektør.

4.2 Økonomisystem, regnskapsføring og –rapportering

Hovedredningssentralen skal følge felles standarder og systemer for budsjettering, regnskapsføring og betalingsformidling i staten, jf. *bestemmelsene* kap. 3. Virksomhetsregnskapet skal gi grunnlag for kontroll med disponeringen av gitte bevilgninger og grunnlag for analyser av virksomhetens aktiviteter. Hovedredningssentralen skal orientere departementet om prosesser for anskaffelse av eller vesentlige endringer i økonomisystem på et tidlig stadium i planleggingen.

Hovedredningssentralen skal benytte gjeldende standard kontoplan fastsatt av Finansdepartementet. Regnskapet skal føres etter kontantprinsippet. Virksomheten skal føre regnskapet etter kontantprinsippet., jf. punkt 3.3.2 i *Bestemmelsene*.

Hovedredningssentralen skal rapportere regnskapsopplysninger til statsregnskapet i tråd med gjeldende prinsipper, rutiner og frister.

Årsregnskapet med noter skal utarbeides iht. *Bestemmelsene* punkt 3.4 og inngå som en del av årsrapporten.